

varen passar per davant la cara dels pares i dels seus germans, la badia de Palma des de l'avió, l'olor d'una classe de primària, una Júlia sana, àgil per carrers i aules d'universitat, abans de caure malalta, n'Oriol, l'essència del qual era una casta de materialitat còncava que l'acollia, i unes quantes vegades, imposant-se a la resta, el part de na Paula. La malaltia i les nits d'ofec quedaven en un segon pla, reduïdes a un malson. Havien tengut na Paula, l'hi havia crescut al ventre, contra els consells dels metges, una nina preciosa nascuda d'un cos acabat, sí, havia fet un miracle, la idea era aquella i bastava.

Sis

L'equip extractor s'apoderà de n'Enric. Els equips havien rebut l'avís quatre hores abans, pel cercapersones, i ara es concentraven a executar les tècniques descrites al protocol, procurant de no equivocar-se. Infermeres i anestesistes feia una estona que actuaven i ara els cirurgians es dividien en grups, segons l'ordre previst. Es varen fer incisions amples per facilitar la feina, i aviat la carn es va obrir, deixant al descobert les cavitats on s'amagaven els òrgans. S'havia de menester observar-los bé, palpar-ne la consistència, per estar segurs que podien continuar vivint. Res a dir, podien començar a refredar-los, que dormissin unes hores per oblidar la sang.

Primer va sortir el cor, abandonant el tòrax on s'havia format des que era un ciuró bategant, al bell principi de l'embrió. Emergí del cos que ja no tornaria a moure, i va ser llavor que n'Enric, desproveït del pols, es va convertir de ple en un cadàver. Tot d'una, els dos pulmons varen ser extrets i submergits de dret en el líquid de preservació. Abans, el cirurgià els havia vist i

palpat, i l'aspecte encaixava amb la informació de les anàlisis i amb la radiografia.

—Són bons —va dir, reblant amb el cap.

La infermera es va girar per fer un senyal i una companya que s'estava dreta a fora del quiròfan se'n va anar cap al telèfon.

Abans de retirar-se, el cirurgià va reparar en la gasa que li havia caigut a dins de la cavitat toràcica. La inèrcia de repassar sempre el camp per no deixar-ne cap a dins va fer que la tragués, però no hauria calgut. Allò ja no era la caixa preciosa que funcionava com un rellotge, era una carcassa devastada que es podia abandonar. Es va fer enrere i es va treure els guants. Com li solia passar, havia provat d'imaginar-se l'home que havia animat aquella carn. Però, ben pensat, era millor no saber-ne res, ni el nom ni com havia perdut la vida.

L'extracció seguia el seu curs. En l'ofrena pòstuma, n'Enric estava privat de nom, però no d'adjectius, perquè puntuava com un donant dels més bons, d'aquells en els quals es pot aprofitar tot. Els òrgans varen anar sortint amb moviments precisos, mentre el cor volava a dins d'una ambulància amb la sirena engegada. Per sort, na Maria Alguer va romandre aliena a tot allò. Per sort es va estalviar aquella cruesa necessària, l'horror de veure com buidaven el cos més estimat, arrabassats els òrgans preciosos que havia fet créixer en el ventre.

L'uròleg va introduir el ronyó a la bossa. L'extracció havia acabat. Els aparells s'anaven apagant i les infermeres alliberaven la carn inert. Ara començava l'apedaçament del cadàver.

La infermera mirava de calmar la malalta quan va sonar el telèfon.

—Són bons —va dir a l'anestèsista.

—Ja la podem passar.

—Aviso els cirurgians.

Quan va sonar el telèfon, encara estaven desperts. De fet, la majoria dels malalts del llistat estaven desperts, i l'espera en què vivien feia temps que s'havia reduït a un defici de fons que només revifava de tant en tant, quan un repunt del patiment o qualsevol detall es convertia en indicatiu. Llavor prenia forma la possibilitat de ser cridats, i la imaginació es desbocava, cavalcant ones salvatges, amb ascensos d'esperança i enfonsaments d'angoixa. Hi havia homes i dones, nins i nines cosits pel fil comú d'unes malalties que en qualque moment els varen sorprendre, ensenyant-los què era la salut. Noranta-dos éssers humans figuraven al llistat, però només uns quants, els quinze o vint primers, estaven realment inquiets. Mentre sopaven, veien el televisor o eren assistits per qualcú proper, la idea d'un gir sobtat en la seva vida no deixava de remoure'ls el fons del cervell.

Ja feia una estona que la doctora Sils examinava el llistat. Volia assegurar-se que l'elecció no era errada. En el repàs, va comprovar que no hi havia cap candidat entre els trenta primers que complís tots els criteris, entre els quals sempre discordava el grup sanguini. La dona de la fibrosi pulmonar era la cinquanta-sis, però tenia el mateix grup que el donant. L'alçada gairebé encaixava, i els pulmons es podien encabir si la desproporció no era gaire grossa. Va telefonar al cirurgià. Sí, no era cap problema. El retolador va encerclar el nom de na Júlia. Havia tengut molta sort, allò suposava un salt de més de sis mesos, de vegades un any, la vida o la mort segons com anassin les coses. Una mà fina, amb un anell de brillants a l'anular, va marcar la seqüència de números.

El telèfon sonava, ho varen comprovar en apagar el televisor. Llavor va repicar amb estridència a la sala d'estar, calcant el ritme ensordit a l'auricular que sostenia la doctora. N'Anna Sils esperava exactament el lapse

de temps ocupat per les passes que separaven el dormitori de l'aparell. Eren les onze de la nit, i per això n'Oriol travessava el passadís amb un nus al coll. Abans de sortir de la cambra, va mirar na Júlia de reüll i no li va veure cap gest d'alarma. Millor, així no se'n duria una decepció si havien marcat un número equivocat. Aviat, la seva esquena una mica encorbada va desaparèixer de la vista de la malalta, la qual mirava de trobar una postura còmoda al llit. Des que s'hi passava la major part del dia, les nits se li feien molt llargues. Sovint estava desperta fins que es feia clar, escoltant la ràdio amb els auriculars. De vegades l'apagava per veure si li pegaria la son, i llavor només se sentien els roncs de n'Oriol i el borbolleig de l'oxigen. Amb l'ansiolític entrava en una espècie de sopor, però d'unes setmanes ençà no se'l volia prendre. No ho havia dit a ningú, el cas era que li feia por morir-se mentre dormia. L'insomni n'era el preu, amb la pregunta reiterada de quant temps li quedava, i un patiment que s'estenia cap a tots els del seu entorn, en especial n'Oriol. Amb qui parlava tant temps per telèfon? Havia insistit moltes vegades que llogassin una dona per les nits, però ell no volia que ningú aliè se n'encarregàs. Mai no es queixava, el pobre. Ara composa'm els coixins, ara dóna'm la pella, ara apuja l'oxigen... Dormia de qualsevol manera, l'endemà se'n feia càrrec de na Paula i després quedava la seva feina. Sort que l'empresa li deixava fer-la a distància, perquè si no, no haurien pogut llogar el pis. Haver de deixar Mallorca per fer l'espera a Barcelona els havia suposat un bon embolic. La malaltia destrossava i unia, desfeia somnis i en creava un de sol: recobrar allò que no va saber gaudir prou mentre ho tenia.

Els pensaments voletejaven en l'espai tancat de la malaltia. El pitjor de tots la conduïa a dins dels seus pulmons i l'obligava a contemplar el rossegar del mal,

com si hostatjàs una colònia de termites que anaven i venien, consumint, devorant-la, omplint tota la xarxa de bronquis per fer que no es pogués aturar de tossir.

Per sort, havia trobat maneres d'esquivar la visió insuportable d'aquesta corrupció interna. N'Oriol l'ajudava. La veu del seu company l'assenenava, com ara mateix, el sentia parlar amb un to diria que solemne, com si arranjàs una cita amb qualche desconegut, unes paraules de comiat formal i un cop en penjar el telèfon. Na Júlia havia après a interpretar allò que no tenia a l'abast segons la qualitat i la combinació dels renous, sabia fins i tot endevinar l'estat d'ànim de n'Oriol per les seves passes, nervioses en aquell moment, interrompudes de sobte abans de fer-se visible, com si el frenàs un pensament, o un dubte.

Quatre

Havien fet una petita acampada a la sala d'espera de cures intensives. Na Maria no va sospitar res fins que li ho van haver dit amb totes les lletres. Va arribar amb en Quimet després de dormir un parell hores a ca seva. Caminava de pressa, àvida de noves sobre n'Enric. La resta de la família i n'Emma pareixia que l'esperaven, perquè la varen mirar sense dir res. El seu silenci li va fer entrar basarda.

—Està pitjor? —va demanar, suplicant per dins una negativa.

—No, mare, està igual —digué na Coia, abraçant-la.

La miraven tots, de front o de reüll, i tot d'una va saber per què. Les portes corredisses es varen obrir i va aparèixer un metge alt, de devers quaranta anys, carregat d'espatles. Volia parlar amb ella, de fet convocava els pares i els germans. Els va fer passar a una saleta on només hi havia tres cadires i una taula. Quan ja eren

tots a dins va entrar el metge de cures intensives. Semblava molt jove, gairebé un nin, tot i que els cabells li grisejaven a les temples.

—Seguin, si us plau... s'ha fet tot allò que s'ha pogut... lamentablement.... malbé el cervell..... creguí'm que ho sento...

Na Maria va veure que el seu marit assentia i que acotava el cap. Els nins ploraven. I a ella el mal l'esqueixava, però estava seca, com un odre de cuir buit de temps ençà.

—Així, no s'hi pot fer res? —digué na Coia entre sanglots.

—Sí, encara es pot fer molt, d'això els volíem parlar.

El metge de cures intensives va cedir el pas a l'alt. Varen creuar una mirada, com per donar-se embranzida.

—Permeti'm que em presenti. Sóc el doctor Salern, i estic de guàrdia com a coordinador de trasplantaments del centre.

El coordinador s'esforçava a ser persuasiu, argumentava, donava el condol i parlava de donar vida, de gent que es podia salvar. Però na Maria no podia seguir totes les frases, s'havia quedat ancorada en el gruix de la proposta i li va semblar brutal, ofensiva, impossible d'acceptar. Sí, a ella li agradaria que un fill seu rebés un òrgan si el necessitava, però ells havien d'entendre que allò no era cap hipòtesi, era la veritat horrible, li acabaven de dir que n'Enric era un vegetal i li'n demanaven els trossos, ni a les despulles tenia dret!

—Mare, per l'amor de Déu, escolta els metges, deixa que ens ho expliquin.

El seu home va voler que li ho repetissin una vegada més. Necessitava tornar a sentir la sentència per convèncer-se'n del tot. I, en rebre-la, l'enginyer de sistemes, l'empresari afartat de manar, es va girar cap a la seva dona amb les espatlles encogides.